

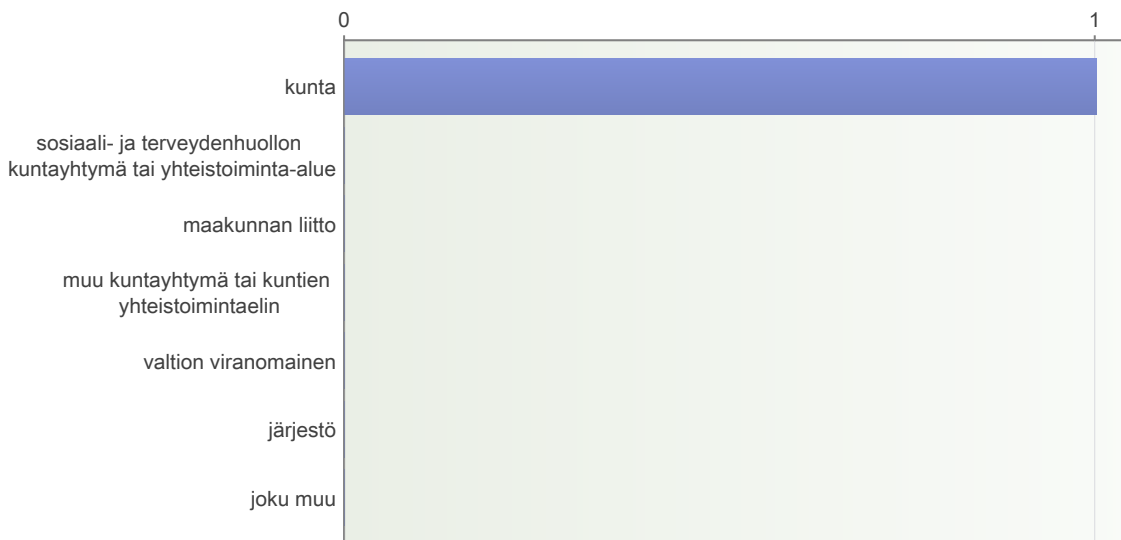
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Rovaniemen kaupunki	Kaisa Laitinen	Riitta Erola, puh. +358 40 5378271, riitta.erola@rovaniemi.fi	7.11.2016	Kaupunginvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Nyt lausunnolla oleva sote-ratkaisu, jossa sote-järjestämisvastuu siirretään kunnilta maakunnille, voi parantaa alueiden välistä yhdenvertaisuutta, mutta väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen sillä ei liene vaikutusta. Valinnanvapausmalli voi toteuttamistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, ettei se johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

Lapin maakunnan pitkät etäisyydet tulisi huomioida ja yhteistyö rajanaapureiden, Ruotsin ja Norjan kanssa tulisi jatkossakin olla mahdollista, jolloin turvataan paikallisesti väestön palvelujen saantia.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Jos maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen, kustannuskehityksen taittaminen on mahdollista.

Vertailtaessa esim. keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannuksia vuonna 2015, voidaan todeta menojen jatkuvasti kasvavan. Erot kuntien kesken ovat suuret. Parhaiden käytänteiden huomiointi niissä kunnissa, joiden kustannuskehitys on ollut maltillista, antaa maakunnille mahdollisuuden yhtenäistää ja kehittää toimintatapoja. Samoin aito hallinnon keventäminen ja yksinkertaistaminen maakunnan alueella tuo kustannussäästöjä. Lisäksi yhtenäisellä ICT-arkkitehtuurilla ja ohjelmilla voidaan tiedolla johtamista edistää ja tieto seuraa asiakasta.

Uudistuksessa noin 220 000 palkansaajaa vaihtaa työnantajaa, joista noin 215 000 siirtyy kunta-alalta maakuntiin. KT ja VM ovat esittäneet mallin, jolla palkkauksen yhteensovittamista koskeva palkkakulujen kasvu voitaisiin minimoida. Esitystä käsitellään paraikaa ministeriöiden ja työmarkkinaosapuolten yhteisessä palkkojen yhteensovittamista koskevassa ryhmässä. Yhteensovittamista koskeva kokonaisuus tulisi ratkaista voimaanpanolakiin tulevalla erillismääräyksellä. Palkkaharmonisaatio vaatii pitkän siirtymäajan. Harmonisaation lisäkustannus on todennäköisesti useita satoja miljoonia.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on se, että maakunnilla ei tulisi ainakaan alkuvaiheessa olemaan verotusoikeutta. Maakuntien rahoitus perustuisi lähes kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Tämän on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä. Maakuntien itsehallintoa rajoittaa lisääntyvän valtionohjauksen lisäksi laajan valinnanvapauden mukanaan tuoma markkinaohjaus.

Maakunnista on tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Maakunnan ylintä päätösvaltaa tulee käyttämään maakuntavaltuusto. Maakuntiin ollaan luomassa lainsäädännöllä kuntien rinnalle maakunnallinen toimija, jossa on yhteneväiset toimielinorganisaatiot kuin, mitä kunnissa kuntalain mukaan on oltava.

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet turvataan sekä kuntalaissa että maakuntalaissa. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle ja ehdotus maakuntalaiksi antaa siihen toimivat puitteet.

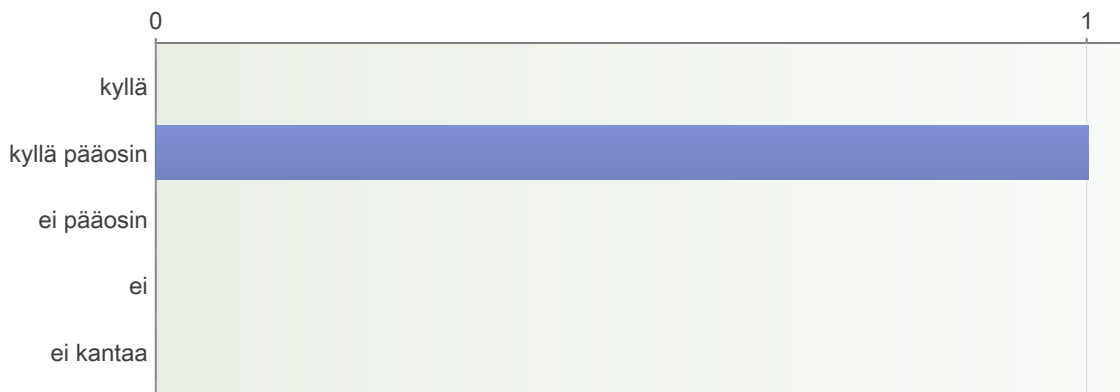
Nuorisovaltuuston toiminta on yhteiskuntakehitykselle tärkeää lasten ja nuorten demokratiakasvatusta ja suoraa osallistumista. Rovaniemellä nuorisovaltuusto toimii yhdessä perusopetuksen oppilaskuntien sekä Rovaniemen kaupungin päättäjien ja toimielinten kanssa. Erityisryhmien osallisuuselimillä ja niiden toiminnalla on laaja yhteys kuntien ehkäisevään hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden tehtävään. Hallinnon avoimuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta kaikkien erityisryhmien suoraa osallisuutta ja vaikuttamista tulee vahvistaa paikkaperustaisesti, ihmisten yhteistoimintakykyä sekä verkostokuntaa kehittäen.

Maakuntahallinnon tulee toimia ennakoivasti ja vuorovaikutteisesti kuntien edustuksellisen järjestelmän ja

suoran osallistumisen kanssa. Näin toimien valmistelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa voi toteutua asukkaan ja palvelujen käyttäjän näkökulma osana vaikuttavaa ja tehokasta hallinto- ja palvelumallia.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

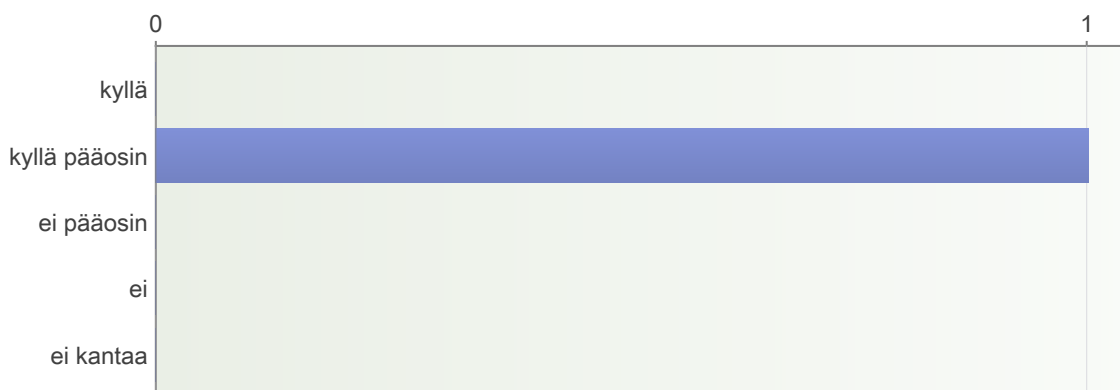

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lisäperustelut kohdassa 9.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

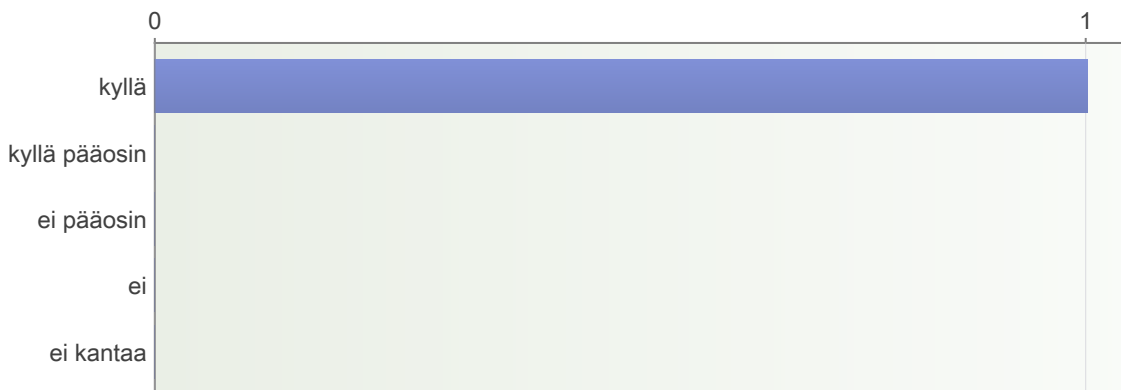

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lisäperustelut kohdassa 9.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

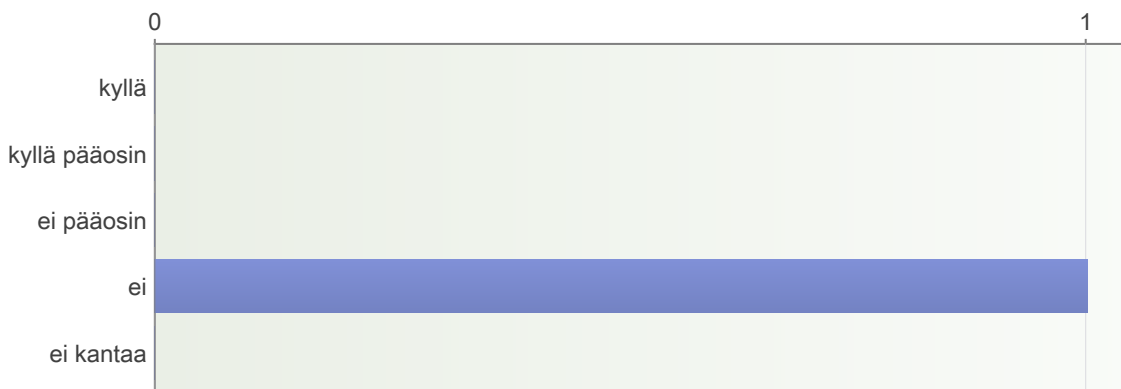

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

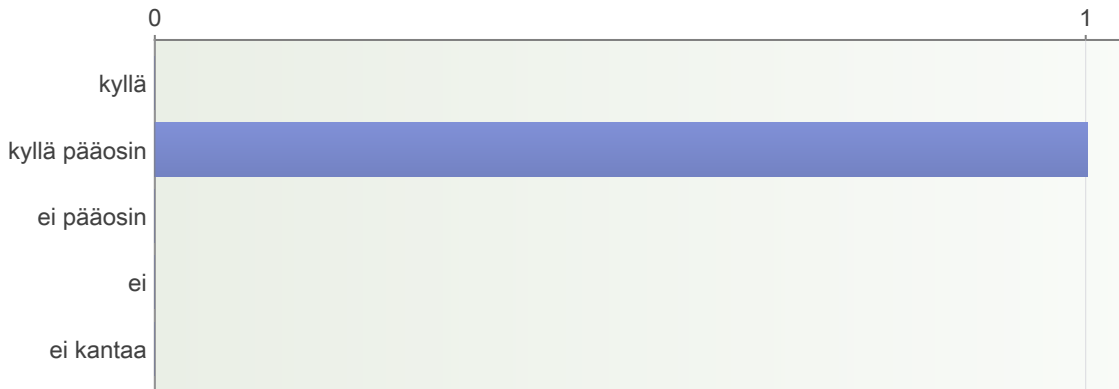

Avoimet vastaukset: ei

- Lisäperustelut kohdassa 9.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lisäperustelut kohdassa 9.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kohdan 4 avotila:

Ehdotetun luonnoksen maakuntalaiksi on tarkoitus luoda edellytykset perustuslaissa turvatulle itsehallinnolle kuntia suuremmilla hallintoalueilla. Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä oikeus hallintosäännöllä päättää toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiosta), luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti voimassaolevan kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän ja riittävän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle.

Ehdotettu sääntely sosiaali- ja terveystalouden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen tulee kuitenkin asettamaan erittäin suuria vaatimuksia ja haasteita maakuntakonsernin konserniohjaukselle ja johtamiselle.

Maakuntalaki ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki koskevat ensisijaisesti hallinnon järjestämistä. Jatkossa tulee varmistaa erityisesti se, että maakunnille jää ratkaisuvalltaa niille siirrettävien tehtävien hallinnon, päätöksenteon ja talouden järjestämiseen.

Maakunnan toimiala on lakiluonnoksessa tiukasti rajoitettu ja se voi hoitaa vain laissa mainittuja tehtäviä, joita on 25. Kunnat voivat siirtää maakunnalle lakisääteisiin tehtäviin liittyviä tehtäviä vain, mikäli kaikki maakunnan kunnat ovat yksimielisiä ja rahoittavat toiminnan. Rajaus on kankea. Miten niiden tehtävien osalta käy, jos Rovaniemi kykenee ja haluaa edelleen hoitaa mm. rakennusvalvonnan ja muut Lapin maakunnan kunnat eivät?

Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta olosuhteiltaan erilaisia. Digitalisaatio, ikääntyminen, Lapin pitkät etäisyydet, muuttoliike ja maakuntauudistus vaikuttavat Lapin kuntien ja Lapin maakunnan toimintaympäristöön eri tavalla. Maakuntalakiluonnos ei

mahdollista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tämä voi johtaa siihen, että palveluiden tuottaminen tulee tehottomaksi ja kalliiksi.

Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Maakuntien asukas pohja muodostuu kuntien asukkaista, jotka valitsevat päättäjät molempiin ja osa päättäjistä tulee toimimaan sekä kunta- että maakuntatasolla. Kuntien ja maakuntien väliselle yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Kunnan ja maakunnan jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja/tai palveluaukkoja.

Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee mahdollistaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, elinkeinojen kehittäminen, aluekehittämisviranomaisen tehtävät, maankäytön suunnittelu ja maakuntakaavoitus sekä liikenneasiat ovat kunta-, maakunta ja asukasnäkökulmasta kokonaisuuksia, jotka edellyttävät toimivaa yhteistyötä, yhteistä suunnittelua ja kehittämistä sekä palvelujen organisointia. Maakuntalakiluonnoksen 15 §:ssä säädetään maakunnan ja sen alueen kuntien neuvottelumenettelystä valtuustokausittain. Säännös on tärkeä, mutta riittämätön.

Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista eivät ole tarpeellisia ja pitää poistaa laista. Hankintalakiuudistuksessa tulee huomioida se, että maakuntahallinto voi järjestää tukipalvelunsa kilpailuttamatta maakuntahallinnon ja kuntien yhteisesti omistamista tukipalveluyhtiöistä. Tämä tarkoittaa, että maakuntahallinnon pitää voida olla osakkaana kuntaomisteisessa yhtiössä, joka tuottaa maakuntahallinnolle tarvittavia tukipalveluja. Hankintapalveluissa pitää mahdollistaa jo nyt hyviä tuloksia tuoneet kuntien yhteiset hankintarenkaat ja KL kuntahankintojen palvelut sekä kilpailuttamat tuotteet. Hankintojen hajauttaminen kunnista voi tuoda kunnille taloudellisia menetyksiä.

On hyvä, että osaamista keskitetään ja prosesseja yhdenmukaistetaan. Yhteisiä muita palvelukeskuksia voisi olla ainakin maakuntatasolla palveluissa, joissa paikallisesti järjestetyt palvelut eivät riitä esimerkiksi henkilöstön riittävän saatavuuden vuoksi. On kuitenkin taattava, että alueiden ja maakuntien paikallistuntemus säilyy ja on mukana myös näissä keskitetyissä palvelukeskuksissa. Palvelukeskusten toiminta ei saa lisätä byrokratiaa. Useat aiemmat kokemukset ovat osoittaneet, että tällaisten alueellisten yhteiskeskusten palvelun saaminen on vaikeutunut nimenomaan palvelujen käyttöön rakennetun byrokratian vuoksi. Tämän kaltaiset tukipalvelut eivät saa etäännyä liian kauas arjen työstä, kansalaisista ja maakunnan tai sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannon organisaatiosta. Kuntaliiton lausuntoehdotuksessa todetaan, että valtakunnan tason uusien palvelukeskusten osalta puuttuvat täysin arviot kustannuksista ja vaikutuksista.

Sinällään tukipalveluiden järjestäminen laajassa yhteistyössä on perusteltua ja kunnilla ja sairaanhoitopiireillä on tästä hyviä kokemuksia. Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä valtakunnallisia, maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille. Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin kokonaan uusia organisaatioita perustettaessa. Useat yhtiöt ovat jo osa valtakunnallista tai maakunnallista rakennetta.

Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta pitäisi lähteä siitä, että maakunnat päättäisivät palvelujensa tuotantorakenteesta sekä sen edellyttämästä toimitilarapeesta. Maakunnilla tulisi olla oikeus organisoida asiat itsenäisesti ja tarvittaessa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden jo olemassa olevien toimijoiden kanssa. Toisin sanoen maakuntahallinnolla tulee olla päätösvalta järjestää palveluverkko ja sen tarvitsemat kiinteistöt yhteistyössä kuntien kanssa. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon kuntiin jäävät kiinteistöt ja niiden hyödyntäminen. Kiinteistöriskiä ei saa jättää yksin kunnille.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden keskittämiseksi asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean tukipalveluyksikön mallilla. Talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo nyt useita julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottajaorganisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Maakuntien tulisi voida valita talous- ja

henkilöstöhallinnon palvelujen tuottajan alueellisesti tai kansallisesti toimivien tuottajan keskuudesta. Kuntien perustamien ja kehittämien Talous- ja henkilöstöhallinnon sekä ICT -palvelukeskusten kautta pitää olla mahdollista tuottaa palvelut maakuntien tarpeeseen. Nykyiset kuntien omistamat palvelukeskukset pystyvät takaamaan kunnista siirtyville tehtäville siirtymävaiheessa häiriöttömät palvelut. Tässä aikataulussa on suuri riski siirtää palvelutuotanto valtakunnallisiin uusiin palvelukeskuksiin, mutta palveluissa tulee ehdottomasti tukeutua olemassa oleviin kuntien palvelukeskuksiin. Jatkossa tämä takaa turvallisen ja perusteiltaan vahvan mahdollisuuden edelleen kansalliseen palveluarkkitehtuurin kehittämiseksi näissä tukipalveluissa.

Yhteishankintojen osalta järjestelyn ei tulisi hajoittaa maakuntien ja kuntien yhteistä hankintavolyymiä. Toiminnan tulisi tukeutua olemassa oleviin hankintaorganisaatioihin ja niiden osaamiseen ja asiakastuntemukseen mm. sote-sektorilla.

Tieto- ja viestintätekniisten palveluiden (ICT-palvelukeskus) osalta maakuntien tarvitsemat kansallisesti tarvitsemat ICT-palvelut tulisi organisoida useamman toimijan verkostomallilla, jossa tulee arvioida myös nykyisten alueellisten organisaatioiden hyödyntämismahdollisuudet ja niiden paikallisten erityisolosuhteiden tuntemus sekä osaaminen.

ICT-hankintojen avulla tapahtuvat tietohallinnon yhdenmukaistamisprosessit pitäisi aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Uudistuksen aikana ennakoivasti tulisi kehittää kaikkea sähköistä palvelua. Tässä on vaikea edetä, sillä täytyisi tietää ensin valtakunnallinen ratkaisu, jotta ei tehtäisi hukkinvestointeja yhteen sopimattomiin ratkaisuihin. Tämän osalta pitäisi saada linjaukset mahdollisimman pian.

Arkistolaissa säädetään arkistotoimen järjestämisestä vastaavista viranomaisista. Maakunnan hallintosäännössä tulee antaa tarpeelliset määräykset maakunnan asiakirjahallinnon järjestämisestä ja siihen liittyvästä vastuiden ja tehtävien jaosta maakunnan sisällä. Maakunnan asiakirjahallinnossa tulee ottaa huomioon arkistolaitoksen määräykset, ohjeet ja suositukset, jotta maakunnan ja kuntien asiakirjahallinnot olisivat yhteensopivia.

Maakunnan ja kuntien fyysisten ja digitaalisten asiakaspalvelujen tulee toimia kiinteässä yhteistyössä asiakaslähtöisesti. Kuntalaisten tulee erityisesti muutosvaiheessa saada sekä maakunnan että kunnan asiakaspalvelusta tietoa siitä, mistä hän saa tarvitsemansa palvelun. Sähköisiä palveluja suunniteltaessa tulee ottaa huomioon Laki sähköisen asioinnin tukipalveluista (KaPa-arkkitehtuuri).

Kohdan 5. avoila:

Maakuntalakiluonnoksessa maakunnille on säädetty yhteensä 25 tehtäväaluetta, joiden sisältö määritellään erityislainsäädännössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon sekä maaseutuhallinnon ja lomituksen tehtävät siirtyvät kunnilta. Muilta osin kysymys on valtion aluehallinnon lakisääteistä maakunnille siirtävistä tehtävistä.

Nyt esillä olevassa lakiluonnoksessa näyttäytyy vielä keskeneräisyyttä joiltakin osin tulevien tehtävien sisältöjen, toteuttamisen ja organisoinnin osalta. Esimerkiksi pelastustoimen ja ensihoidon organisointia osana kokonaisuutta olisi syytä miettiä vielä uudestaan siten, että ne molemmat olisivat saman tahon hallinnoimia kuin muu sosiaali- ja terveydenhuolto. Näin ei nyt lakiehdotuksessa ole. Osin maakuntalakiluonnoksen tehtäväluettelossa on jo nyt nähtävissä päällekkäisyyttä kunnan tehtävien kanssa. Jatkossa onkin huomioitava seuraavien tehtäväkokonaisuuksien selkiinnyttäminen:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen: Sosiaali- ja terveystalouteihin liittyvä hyvinvoinnin edistäminen siirtyy kunnilta maakuntien vastuulle. Kuntien tehtävät ovat tältä osin määrittelemättä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja sosiaalisen turvallisuuden edistämisen kokonaisuus (valtio, maakunta, kunnat) on oltava selkeä. Päällekkäiset tehtävät ja toimivaltuudet tämän osalta on karsittava jo valmisteluvaiheessa.

Tehtävänjako valtion, maakunnan ja kunnan välillä on tehtävä myös resurssien näkökulmasta. Hyvinvoinnin, terveyden ja sosiaalisen turvallisuuden edistämisen kokonaisuudesta tulee karsia kaikki ”paperin makuinen” kehittäminen ja edistäminen – yhdenkään ihmisen hyvinvointi ei edisty erilaisten strategioiden, kertomusten ja indikaattoritietojen koostamisilla. Resurssit on suunnattava paikalliseen, maakunnan asukkaiden kanssa tehtävään tarvelähtöiseen työhön, ei hallinnointiin. Tähän ei tule rakentaa mitään erillistä hallinnollista ”himmeliä”. Tämän hetkisiä alueellisilla organisaatioilla on myös tähän liittyviä tehtäviä (kuten AVI) – myös nämä käytävä läpi ja päällekkäisyydet poistettava.

Osallisuus on yksi merkittävimmistä hyvinvoinnin osatekijöistä, osattomuus on sen vastakohta. Tässä kokonaisuudessa toimintatapojen tulisi olla nimenomaan asukkaiden osallisuuteen pohjautuvia. Maakunnan alueelle riittää yksi hyvinvointikertomus – lakia tulisi näiltä osin muuttaa siten, että hyvinvointikertomusten laatimista ei laiteta sekä maakunnan että kuntien velvollisuudeksi. Kunnissa hyvinvointi olisi yksi osa kaupunkistrategiaa, jossa täsmennetään kuntakohtaiset interventiot maakunnassa laaditun hyvinvointikertomuksen tueksi. Erillistä paperia ei tarvita. Myös maakuntatasolla tämän hetkinen hyvinvointikertomus voidaan sisällyttää maakuntastrategian yhdeksi osaksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuteen sisältyvät eri osapuolten velvollisuudet on määriteltävä, jotta se ei muodostu eri tahojen alati kasvavaksi sekavaksi kokonaisuudeksi.

Ympäristöterveydenhuolto: Ympäristöterveydenhuolto on linjattu maakuntaan siirtyväksi tehtäväksi, jonka kunnat voivat kuitenkin tiettyjen edellytysten täytyessä ottaa hoitaakseen. Ympäristöterveydenhuollosta eläinlääkintähuolto on mielekästä siirtää maakunnalle.

Kasvupalvelut (työllisyys ja elinkeinoasiat): Kunnilta ei siirry näihin liittyviä tehtäviä maakunnille. Maakunnilla ja kunnilla tulee olla oikeus sopia ELY-keskuksista maakunnille siirtyvien palveluiden hoitamisesta kunta- ja maakuntakohtaisesti. Niille kunnille, joiden elinkeinopoliittisiin kasvupalveluiden tarjoaminen kuuluu myös nykyisten TE-palveluiden tai tulevien kasvupalveluiden tarjoaminen kunnassa toimiville yrityksille, tulee antaa oikeus myös vastata palveluista. Esityksessä työllisyys- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu siirretään valtion TE-hallinnolta maakunnalle. Maakunnan tulee voida sopia alueen kuntien kanssa tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä, työnjaosta ja resurssien kohdentamisesta. Maakunnan tulee myös voida siirtää järjestämisvastuu yhdelle tai useammalle kunnalle/kaupungille, jolla maakunnan arvion mukaan on riittävät taloudelliset ja muut voimavarat näiden tehtävien hoitamiseksi. Mihin ja miten palkkatukihenkilöt palkataan kuntien tehtäviin, kun toimintoja vielä yhtiötetään (kuten myös maakunnissa).

Maakuntakaavojen ja kuntien yleiskaavojen suhde: Maakuntakaavoituksen tulisi keskittyä jatkossa selvemmin ja strategisemmin aluerakenteen kannalta keskeisiin kysymyksiin. Kuntien ja kaupunkiseutujen, kuten Rovaniemi, onnistuminen elinvoimapolitiikassa edellyttää, että niillä säilyy oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa, kaavoituksessa ja rakennusvalvonnassa.

Pelastustoimi: Maakunnille ja kunnille tarjottavien pelastustoimen palvelujen näkökulmasta pelastustoimen järjestäminen 18 maakunnalliseen pelastuslaitokseen on parempi ratkaisu kuin pelastustoimen järjestäminen viiden maakunnan tehtävänä. Esityksen mukaisesti Lapin ja Oulun maakunnat muodostavat yhden järjestämisalueen. Maakunnat ovat toimintaympäristöltään ja erityisolosuhteiltaan erilaiset. Lapin pitkät etäisyydet tulee huomioida.

Lisäksi pelastustoimella on vahvaa osaamista hallinnonalat ylittävästä yhteistyöstä normaaliolojen häiriötilanteisiin sekä poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelusta ja harjoittelusta. Tätä osaamista on pystyttävä hyödyntämään kuntien varautumisessa myös maakuntaudistuksen jälkeen.

Vesitalous, vesihuollon edistäminen ja suunnittelu: Vesihuolto on vesihuoltolain mukaan osa kuntien vastuulla olevan rakennetun ympäristön palvelukokonaisuutta ja vesihuollon järjestämisvastuu tulee olla jatkossakin kunnalla. Vesihuollon suunnittelutehtävää ei tule antaa maakunnalle. Kyse ei ole tehtävän siirrosta, vesihuollon

suunnittelu ei ole nykyisin ELY-keskuksen tehtävä.

Vesilain valvontatehtävät soveltuvat parhaiten maakuntien vastuulle osana vesiasioiden kokonaisuutta. Tämä muutos on merkittävä tulvariskien hallinnan näkökulmasta, jos tulvariskien hallinnan tehtävät siirtyvät alueelle pois ministeriöiden ohjauksesta. Eli nythän on ollut ongelmana se, että Maa- ja metsätalousministeriö ja Ympäristöministeriö ovat hallintasuunnitelman aikana ohjeistaneet ristiriitaisesti työtä. Ministeriöiden ohjauksen poistuessa, on toivottavaa, että tulvariskien hallinnan ja vesivarojen hoidon ja käytön suunnittelun liittyminen osaksi maakunnan suunnittelua helpottuu ja tulee kokonaisvaltaisemmaksi. Ministeriöiden suora ohjaus siis poistuu.

Kohdan 7 avotila:

Maakunnan palvelulaitos on uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole minkäänlaisia aiempia kokemuksia. Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palvelujen strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle.

Valtion, maakunnan ja kunnan tehtävien päällekkäisyyksien poistaminen tulisi varmistaa vielä tehtävien siirron yhteydessä. Suuri uhkakuva on, että kiireinen valmisteluaiakataulu johtaa siihen, että samoja asioita tehdään päällekkäin eri tasoilla. Tämä tulee lisäämään kustannuksia ja aiheuttamaan sekaannusta. Myös nykyisen aluehallinnon tehtävät on tarkasti läpikäytävä ja varmistettava, että esimerkiksi AVI:n ja maakunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjällä ei ole päällekkäisiä tehtäviä, esimerkiksi valvonta, ohjaus, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät. Aikataulu on nopea, joten jää nähtäväksi miten valmistelu onnistuu. Lakipaketille asetettujen taloudellisten tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että eri tasojen tehtävät ja toimivaltuudet ovat selkeät ja kaikki päällekkäisyydet ehditään valmistelun aikana estää tai poistaa.

Kohdan 8 avotila:

Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä, mikä on myös välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja.

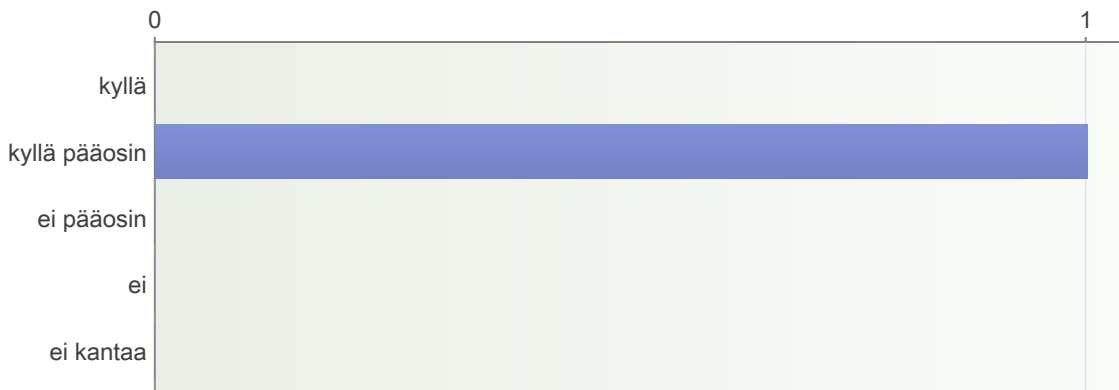
Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainaotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti ja pysyvästi muuttaa toiminnan rakenteita.

Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista:

Lapin alueella on huomioitava Saamelaiden oikeudet ja palvelut ja tämän osalta myös kielilaki. Saamenkielisten peruspalvelujen osalta yhteistyötä tehdään jo nyt Ruotsin ja Norjan kanssa. Tämä on mahdollistettava laissa myös jatkossa mahdollisimman joustavasti. Palvelujen yhtiöittämisessä on vaarana se, että asiakkaiden kielellisten perusoikeuksien toteutumisesta huolehtiminen jää pelkästään asiakkaan oma-aloitteisuuden varaan. Lapissa maakunnan palvelulupauksen osana tulisi olla kuvaus siitä, miten nämä kielelliset oikeudet tullaan turvaamaan.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

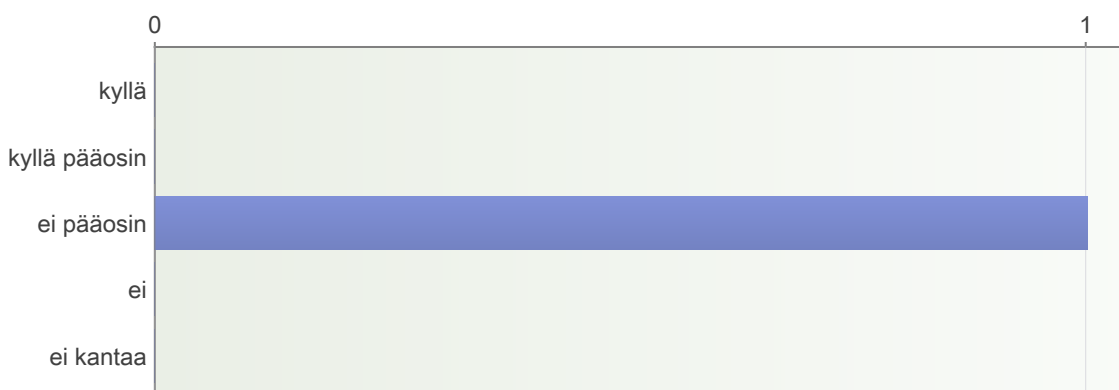

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lisäperustelut kohdassa 16.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

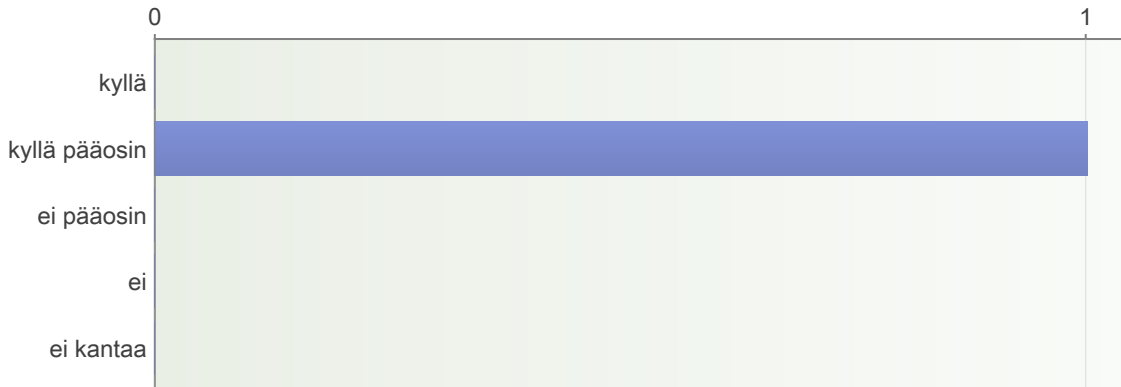

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lisäperustelut kohdassa 16.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

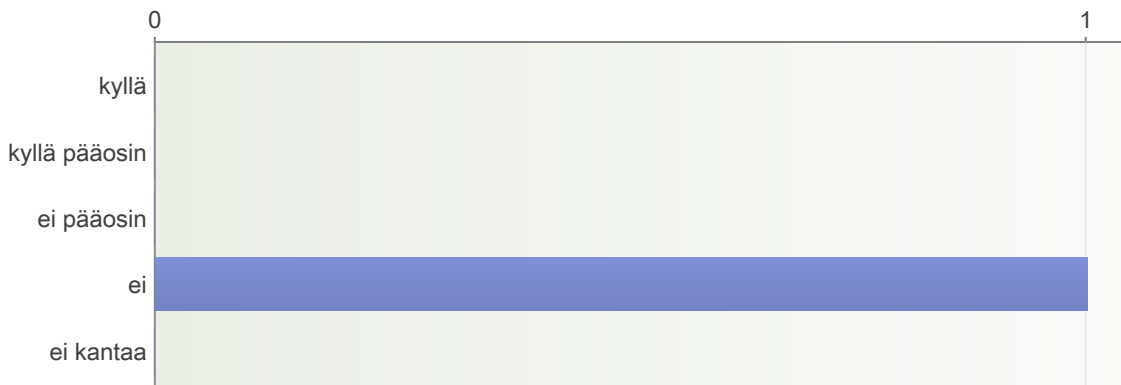

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lisäperustelut kohdassa 16.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

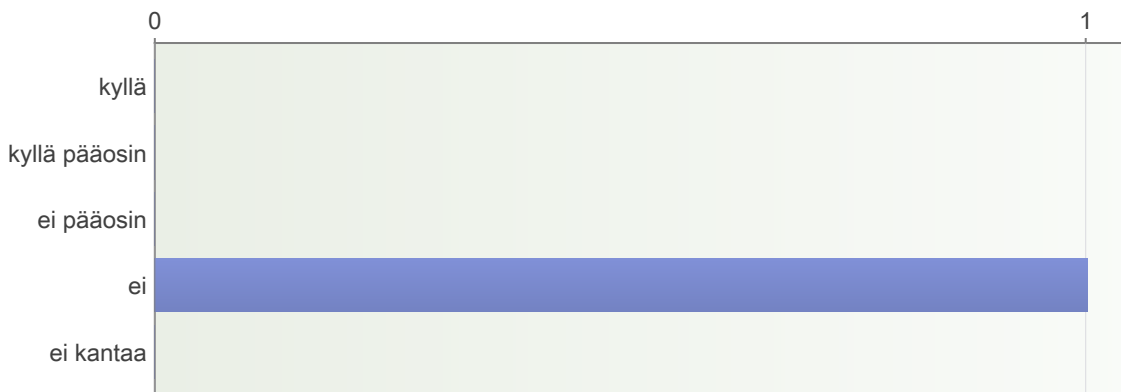

Avoimet vastaukset: ei

- Lisäperustelut kohdassa 16.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

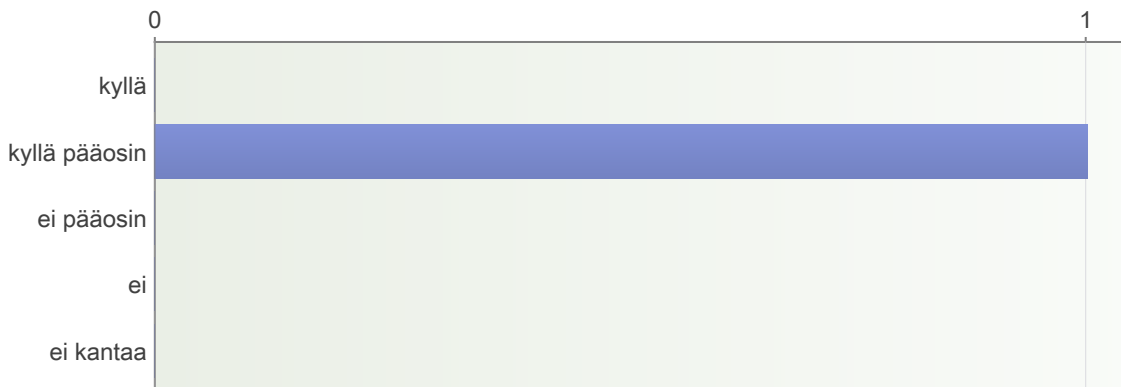

Avoimet vastaukset: ei

- Lisäperustelut kohdassa 16.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiehdotuksen mukaisesti asiakkaalla on lain voimaan tullessa mahdollisuus valita palvelun tuottaja siten kuin siitä myöhemmin erikseen säädetään. Valinnanvapauden sisällön keskeneräisyys hankaloittaa oleellisesti uuden lainsäädännön kokonaiskuvan hahmottamista ja siitä lausumista. Valinnanvapaudesta tulee tehdä asiakkaan näkökulmasta mahdollisimman yksinkertainen ja todellinen. Tätä ei saa tehdä liian byrokraattiseksi. On varmistettava, että asiakkaalla on tieto mitä hän on valitsemassa, mistä hän voi valita ja mitä seurauksia valinnalla mahdollisesti jatkossa on. Tähän liittyen kaiken tiedon tulee olla avointa, jotta asiakkaalla on riittävä tieto tämän valinnan tekemiseksi. Valinnanvapautta voidaan laajentaa myös muilla keinoilla, kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kohdan 10 avotila:

Lakiehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (§4) korostaa sitä, että sosiaali- ja terveydenhuolto on suunniteltava ja toteutettava sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisina kuin asiakkaiden tarve maakunnassa edellyttää ja lähellä asiakkaita. Tietynasteinen palvelujen keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannusten hillitsemiseksi ja henkilöstöresurssien turvaamiseksi. Sosiaalihuollon palvelujen keskittämisestä ja niistä palveluista, joita on tarkoitus keskittää, ei lausuntoa annettaessa ole tietoa.

Palveluihin tulon rajoittaminen ja jonoon asettaminen ovat suomalainen ongelma. Lain sisällön tulisi enemmän viitoittaa nimenomaan palvelujen saatavuuden parantamista tarvelähtöisesti. Tämä edellyttää myös itse tuotteiden sisältöjen sekä asiakkaan polkuihin liittyvien prosessien ja ketjujen uudistamistyötä. Vain tätä kautta päästään kustannus-vaikuttavuuteen ja tuottavuuden kasvuun.

Rovaniemen kaupungin kokoisessa kaupungissa asiakkaiden valinnan vapaus tuottajien välillä on mahdollista joidenkin palvelujen osalta, sillä kaupungissa on myös yksityisiä ja järjestötoimijoita julkisen toimijan rinnalla. Saatavuuden parantamista ei kuitenkaan voida jättää pelkästään valinnan vapauden varaan. Valinnanvapausmallin sisällön tulisi olla jo nyt selvillä, jotta sen tarkoituksenmukaisuudesta palvelurakennemuutoksen tavoitteiden kanssa voisi lausua.

Lain perusteluissa talousnäkökulma on vahvasti esillä. Tavoitellaan miljardiluokan säästöjä. Sekä tutkimustulosten että kokemusten mukaan pelkästään talousnäkökulmasta lähtevät kehittämishankkeet eivät useinkaan johda hyviin tuloksiin. Lain jatkovalmistelussa tulisikin panostaa enemmän tarvelähtöiseen sosiaali- ja terveystalouden kehittämiseen yhdessä asukkaiden kanssa. Palvelujärjestelmän tulee vastata tarpeisiin. Jos palvelut eivät vastaa tarpeeseen, asiakas jää ilman apua ja jää tahtomattaankin kulkemaan palvelulta toiselle yhä uudestaan apua etsien. Juuri tästä syystä palvelut muodostuvat kalliiksi. Tuleva maakunnan palvelulupaus (§15) tullee asettamaan reunaehdotuksia kustannusten kasvun hillitsemiselle. Koska palvelulupaus on maakuntakohtainen (18 erilaista palvelulupausta), tämä tullee lisäämään alueiden välistä eriarvoisuutta. Onko tämä ristiriidassa lain tavoitteen kanssa? Toisaalta valmistelumateriaalin perusteella palvelulupaus ei ole juridisesti sitova eli sillä ei siksi välttämättä ole sitten niin suurta painoarvoakaan.

- Kohdan 11 avotila:

Lakiehdotuksessa todetaan ensihoidon osalta, että järjestämisvastuu on viidessä maakunnassa ns. yhteistyöalueilla (ent. ERVA). Ne järjestävät ensihoidon yhteistyöalueensa kaikkien maakuntien alueella. Pelastustoimi taas on ajateltu organisoitavan maakunnassa. Myös ensihoito tulisi organisoida maakuntatasolla yhdessä pelastustoimen kanssa yhteistyössä viiden yhteistyöalueen kanssa. Nykyisin ensihoitoa organisoidaan maakunnan tasoisesti sairaanhoitopiirien toimesta. Mitään erityistä lisähyötyä ei nähdä siitä, että ensihoito siirrettäisiin laajemman yhteistyöalueen tehtäväksi. Lainsäädännöllä on turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina sekä se, että riittävä osaaminen on sijoitettu myös palveluja järjestävälle tasolle.

Tämän lisäksi on varmistettava, että sekä ensihoidon että pelastustoimen yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen kanssa on saumatonta ja että joustavalle alueelliselle ja rajat ylittävälle yhteistyölle ei muodostu estettä. Niissä kunnissa, joissa on vähemmän pelastustehtäviä ja kaikissa kunnissa aikoina, jolloin ei ole ensihoito- tai pelastustehtäviä, resursseja tulisi hyödyntää muuhunkin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaan. Tämä sopiminen tulisi tehdä mahdollisimman joustavaksi.

Kohdan 12 avotila:

Jotta lain tavoitteet toteutuvat on asiakaslähtöisen sekä vertikaalisen (peruspalvelut/erityispalvelut) että horisontaalisen integraation (sote-peruspalveluiden ja maakunnan vastuulla olevien sote-palvelujen ja myös pääosin kuntien vastuulle jäävien hyvinvointipalvelujen välillä) toteuduttava. Kuntaliiton lausuntoehdotuksen mukaan "Asiakaslähtöinen integraatio ei toteudu lakiesityksessä. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation toteutumisen ja edellyttävä maakunnalta sellaista järjestämisoaamista josta ei ole missään aiempaa kokemusta." ICT-ratkaisun onnistunut toteuttaminen asiakastietojen osalta tietoturvallisesti, henkilötietojen salassapitoa ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen, on edellytys edelliselle.

Lakiehdotuksen mukaan ympärivuorokautisen päivystyksen palveluista vastaa 12 maakuntaa, Lappi on yksi niistä. Rovaniemen kaupungissa sijaitsee päivystävä sairaala. Lapin maakunnalla on erityinen haaste päivystyspalvelujen (pitkät välimatkat / pieni väestöpohja) yhdenvertaisen saatavuuden turvaamiseksi. Lapin maakunnan alueella tehdään rajat ylittävää yhteistyötä pohjoisessa ja lännessä. Hyvien rajat ylittävien yhteistyömuotojen tulee saada jatkoa myös uuden lainsäädännön voimaan tultua. Rajat ylittävän yhteistyön esteitä tulisi edelleen poistaa. Ympärivuorokautisen päivystyksen osalta on joustavasti pystyttävä rakentamaan tämän kaltaisiin olosuhteisiin soveltuva malli.

Kohdan 13 avotila:

Tuleva uudistus muuttaa kaupungin perustehtävää oleellisesti. Merkittävä rooli sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjänä ja myös tuottajana sekä siihen liittyvä valtion rahoitus, omaisuus ja henkilöstö siirtyvät uudelle oikeustoimihenkilölle. Lakiehdotus tulee muuttamaan valtion, maakunnan ja kaupungin rooleja. Lisäksi se tulee muuttamaan sosiaali- ja terveydenhuollon johtamista, jossa näytetään palaavan uudestaan vahvaan valtionohjaukseen ja tilaaja-tuottajamalliseen johtamisjärjestelmään, jossa maakunnalla on järjestämisvastuu, palvelun tuottajia on runsaasti ja lisäksi laissa on yhtiöittämisvelvoite ja vielä sisällöltään epäselvä asiakkaiden valinnan vapauden malli.

Edellä kuvatut seikat voivat johtaa kaupungin asukkaiden näkökulmasta demokratiavajeeseen ja päätöksentekijöiden etäntymisen liian kauaksi asukkaiden arjesta, asuinympäristöstä sekä palvelujen tuottajista. Laissa ehdotettu järjestelmä yhdistettynä maantieteellisesti erittäin laajaan Lapin maakunnan ja sen yhteistyöalueen olosuhteisiin asettavat erityisesti haasteita sille, että asukkaiden osallisuuteen ja paikallisiin tarpeisiin pohjautuva yhteiskehittäminen toteutuisi jatkossa ja että maakunnan asukkaat saisivat yhdenvertaiset palvelut. Digitaaliset etäpalvelut auttaisivat tässä, mutta ensin valtion taholta tulisi taata maakunnan kaikille asukkaille toimivat tietoliikenneyhteydet ja -verkot. Rovaniemelläkin on alueita, joissa yhteydet ovat huonot tai eivät toimi.

Tuleva, vielä valmistelematta oleva asiakkaiden valinnanvapauslainsäädäntö voi jatkossa johtaa alueiden, kuntien, väestöryhmien tai yksilöiden välisen yhdenvertaisuuden heikkenemiseen tai paranemiseen tulevasta lakisisällöstä riippuen. Samoin voinee tapahtua väestön hyvinvointi- ja terveyserojen osalta.

Valtion, maakunnan ja kuntien välinen tehtävänjako on uudistuksen myötä tehtävä mahdollisimman selkeäksi ja yksinkertaiseksi ja sen soisi sisältävän mahdollisimman vähän byrokratiaa, jotta resurssit voidaan suunnata varsinaiseen toimintaan, alueen asukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen. Varsinkin erilaisten veloitestrategioiden, suunnitelmien ja raporttien määrä tulisi minimoida.

Kohdan 14 avotila:

Lakiehdotuksen mukaan organisaatiossa erotetaan järjestäjä ja tuottaja eli kysymyksessä on ns. tilaaja-tuottajamalli. Tämän kaltaisia johtamis- ja organisointimalleja on purettu viime vuosien aikana eri puolella Suomea. Myös Rovaniemen kaupunkiorganisaatiossa tilaaja-tuottaja malli purettiin viime vuoden aikana. Kuntien kokemusten mukaan tilaaja-tuottajamalli aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja aiheuttaa lopulta kustannusten nousua. Lisäksi se aiheuttaa hallinnon päällekkäisyyttä ja siten lisäisi hallintokustannuksia. Samanlaiset kokemukset Rovaniemellä johtivat mallin purkamiseen. Järjestely aiheuttaisi asiantuntemuksen painottumista pelkästään operatiiviselle puolelle ja heikentäisi maakunnan ja tätä kautta koko kansallisen ohjausjärjestelmän kykyä palvelutuotannon ohjaukseen.

Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulisi poistaa kokonaan.

Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaita:

Sekä maakuntalaki- että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki säätävät pääosin hallinnon järjestämistä. Palvelujen varsinaista sisältöä säätävät erityislait. Niihin mahdollisesti tulossa olevat muutokset eivät ole vielä tiedossa, joten lausunnon sisältökin pysyttelee pitkälti hallinnon tasolla. Lausunnon antamista vaikeuttaa oleellisesti se, että koko lainsäädäntöpaketti ei ole yhtäaikaisesti lausuttavana. On haasteellista arvioida tulevaa sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmää, palvelujen järjestämisen ja tuottamisen kokonaisuutta, jos sen joitain tärkeitä osia puuttuu vielä. Jatkossa on tulossa lausuttavaksi vielä erikseen muun muassa asiakkaiden valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja rahoituslaki. Jo nyt tiedetään, että tulossa olevat lakiehdotukset voivat johtaa jopa siihen, että myös käsillä olevia nyt lausuttavia lakiehdotuksia joudutaan arvioimaan uudestaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta osana kunta- ja palvelurakennemuutosta on pyritty tekemään jo noin kymmenen vuoden ajan. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat ovat jo pitkään olleet paineen alla jatkuvaan valmistelutyöhön osallistuen kulloisenkin hallituksen linjausten mukaisesti. Valmistelu on vienyt runsaasti resursseja perustyön toteuttamiselta. Toki kustakin valmistelukierroksesta on myös opittu jotakin ja verkostoiduttu niin alueellisesti kuin kansallisesti. Toivottavaa on, että tällä kertaa uudistus kuitenkin toteutetaan, jos se aiotaan yleensä toteuttaa.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaisissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

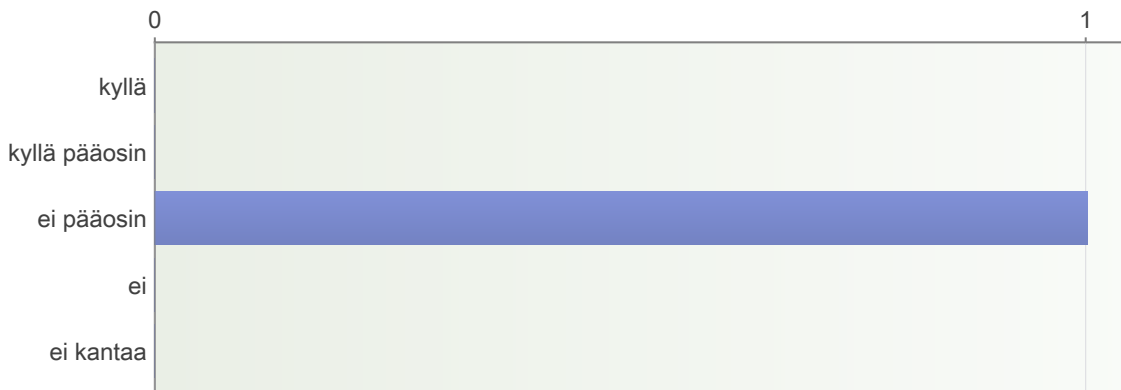
- Rovaniemi kuuluu luonnollisesti Lapin maakuntaan.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

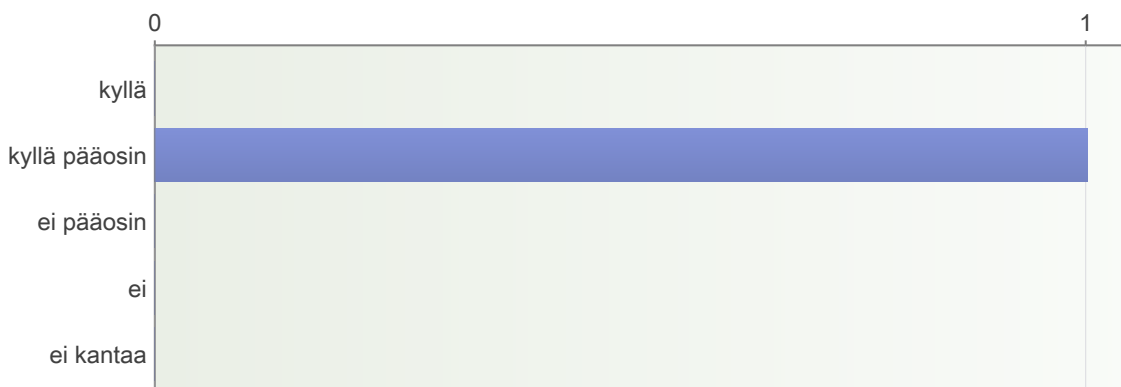

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lisäselvitys kohdassa 25.

22. 20. Voimaantulolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

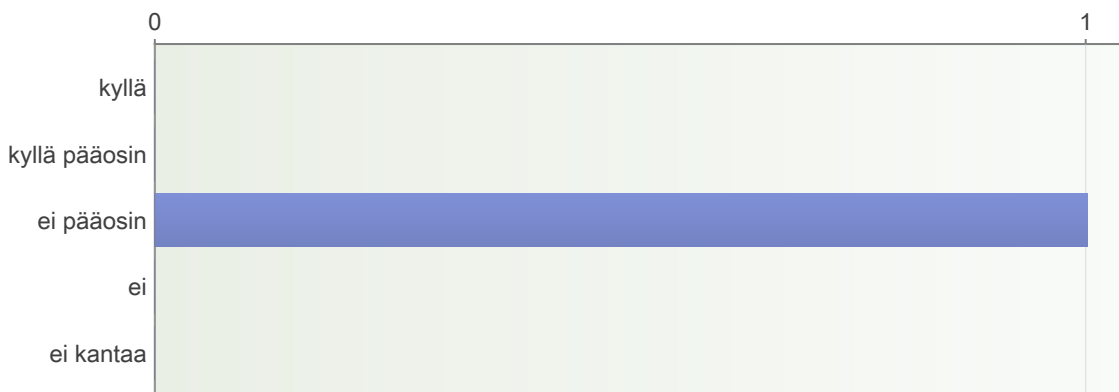

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lisäselvitys kohdassa 25.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Voimaanpanolain 4 luvun mukaisesti lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Kiinteistöjen osalta on varmistettava, että kunnille ei aiheudu omistamiinsa kiinteistöihin liittyviä taloudellisia seuraamuksia. Voimaanpanon väliajan ei tule kuitenkaan liikaa vaikeuttaa välttämättömiä kiinteistöihin liittyviä muutoksia tai palveluverkon uudistamistyötä.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen.

Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia.

Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim.

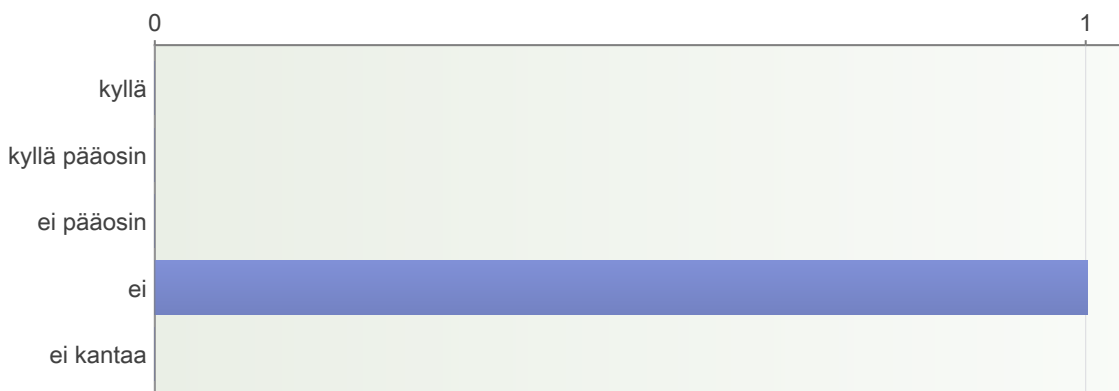
kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle.

Kunnan maankäytön kehittämisen ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi olisi perusteltua, että kuntayhtymien maapohjat jäisivät kuntien omistukseen. Lakiesityksen tulisi mahdollistaa maapohjien ja alueiden jääminen kuntayhtymien/jäsenkuntien omistukseen sekä vuokraamisen maakunnille pitkäaikaisilla käyttötarkoitukseen sidotuilla vuokrasopimuksilla.

Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämiä tulee kohdella uudistuksessa varainsiirtoverotuksessa samalla tavoin. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kuntien kiinteistöomaisuuden osalta vastaavat varainsiirtoverovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin yhtiöihin. Muussa tapauksessa syntyvät varainsiirtoverokustannukset olisi huomioitava määriteltäessä kiinteistöjen vuokria.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Lisäselvitys kohdassa 25.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Käsillä oleva uudistus on historiallisen laaja ja vaativa kokonaisuus. Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa vuoden 2022 loppuun.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kohdan 19. avotila:

Lakiehdotuksen toisessa luvussa säädetään väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta. Väliaikaishallinnosta ei ole säädetty riittävä tavalla. Sen asemaa ja päätöksentekoa on selkeytettävä ja ennen kaikkea toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Jos valmisteluelimellä ei ole selkeää laissa määriteltyä asemaa, kirjattuja velvoitteita ja päätöksenteon mandaattia, valmisteluprosessi muodostuu haavoittuvaksi ja on riski koko uudistuksen toimeenpanolle.

Lainsäädäntöä tulisi täsmentää siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvin osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin.

Väliaikaishallinnon toimielimen jäsenet ovat sekä kuntien että valtion viranhaltijoita, joten yksiselitteisesti ei voitane todeta, että heihin sovelletaan lakia kunnallisista viranhaltijoista. Virka perustetaan ja siihen nimitetään yleensä hakumenettelyn kautta. Jos viranhaltijat/virkamiehet jäävät taustaorganisaatioidensa palvelukseen, heihin sovelletaan sitä lainsäädäntöä, joka velvoittaa kyseistä taustaorganisaatiota. Tällöin valtiolta väliaikaishallintoon tuleviin virkamiehiin sovelletaan valtion virkamieslakia. Olisi syytä harkita, että viranhaltijat/virkamiehet tulisi palkata väliaikaishallinnon palvelukseen. Työnantajana toimisi silloin Lapissa Lapin liitto ja työntekijät siirrettäisiin 1.1.2019 maakunnan palvelukseen liikkeen luovutusperiaatteella.

Väliaikaisen toimielimen rahoitus on auki. Lähtökohtana näyttäisi kuitenkin olevan, että nykyinen työnantaja myöntää virkavapautta ja vapauttaa viranhaltijan maakunnan valmistelutehtäviin. Kaiken kunnissa tehtävän omaisuuteen, sopimuksiin, lainoihin ja henkilöstöön ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän selvitystyön lisäksi kysymys on merkittävästä kustannuksesta. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtäviin ja toimivaltaan (voimaanpanolain 7 §) tulee lisätä tehtäväksi perustaa yhteistoimintalain mukainen yhteistoimintaelin väliaikaishallinnon toimikaudeksi.

Kohdan 20 avotila:

Henkilöstön siirto kunta- ja valtiosektorilta maakuntiin tulee tehdä yhteneväisin perustein, oli sitten kyse sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen tai maakuntien liittojen siirtyvästä henkilökunnasta. Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta. Henkilöstön jakamisesta järjestäjä- ja tuotanto-organisaatioon ei

lakiehdotuksessa ole mainintoja.

Tukipalvelutehtävissä työskentelevien osalta säätelyä tulisi täsmentää siten, että siirtyviä tehtäviä vastaava määrä henkilöstöä siirtyy maakunnille eikä tarkastelua tehdä yksittäisen henkilön tasolla.

Voimaanpanolain 16 §:ssä säädetään yhteistoiminnasta. Lain 1 momentti koskee yhteistoimintaa liikkeen luovutuksen yhteydessä (luovuttavat työnantajat ja luovutuksensaajat). Lain perusteluissa todetaan yhteistoiminnan muodoksi kuitenkin myös yhteistoiminta väliaikaishallinnon aikana. Tästä syystä voimaanpanolain 16 §:ään tulisikin lisätä myös 2 momentti joka kuuluu: Väliaikaishallinnon tulee käsitellä henkilöstön edustajien kanssa tämän lain 7 §:n mukaiset valmistelutoimielimen tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvat asiat yhteistoimintalain mukaisesti yhteistoimintaelimessä, siinä laajuudessa mitä yhteistoimintalaissa edellytetään.

Kohdan 23 avotila:

Koska uudistuksen reunaehdoksi on asetettu, ettei kenenkään tuloveroprosentti uudistuksen vuoksi saa nousta, kaikkien kuntien tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi tasasuuruisesti 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019. Tämä tuloveroprosentin alennus on mitoitettu kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien valtakunnallisten kustannusten perusteella. Kunnat eivät ehdotuksen mukaan saisi vuonna 2019 päättää tuloveroprosentin nostamisesta, vaikka tarve tähän perustuisi muihin syihin kuin maakuntauudistukseen.

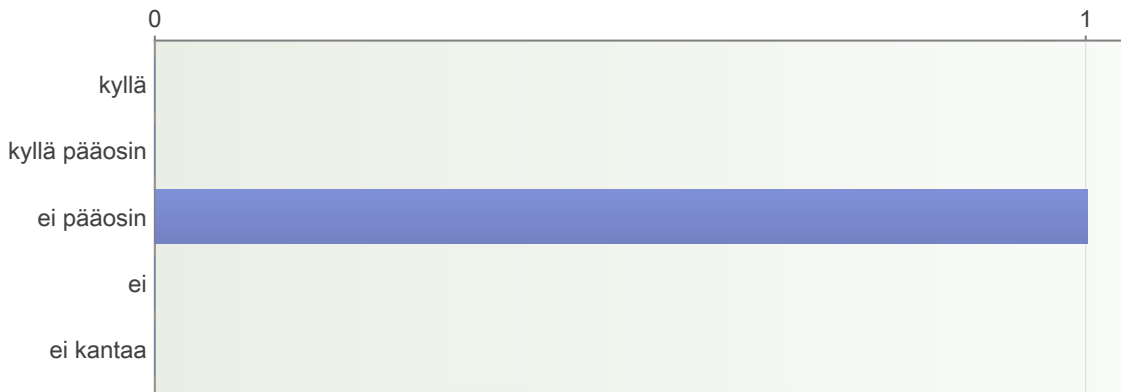
Tästä aiheutuu joillekin kunnille, erityisesti kasvukunnille, ongelmia, koska kuntien tulot laskevat esimerkiksi suhteessa kunnan vastuulla oleviin velkoihin (suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa merkittävästi). Tämä supistaa kunnan taloudellista liikkumavaraa kunnille jäävien tehtävien ja velkojen hoitamiseen.

Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvatun kunnallisen itsehallinnon ytimeen. Kaikenlainen kunnan verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee luottoluokittajien jatkuvasti myös luottoluokittajien arvioista.

Lakiluonnoksessa kunnan oikeus päättää rajoitusaikanakin veroprosentistaan on sidottu päätöksen välttämättömyyteen kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi. Veroprosentin korottamista koskevia päätöksiä ei kunnissa tehdä maksuvalmiuden näkökulmasta vaan kunnan talouden kokonaistarkastelun perusteella. Maksuvalmiutensa kunta voi tarvittaessa turvata viime kädessä velkarahoituksella. Jos kunnan päätösvaltaa päättää veroprosentistaan kaikesta huolimatta rajoitettaisiin, tulisi kunnan oikeus poiketa rajoituksesta sitoa maksuvalmiuden turvaamisen sijasta siihen, että veroprosentin korottaminen on välttämätöntä kunnan toiminnan rahoituksen turvaamiseksi.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

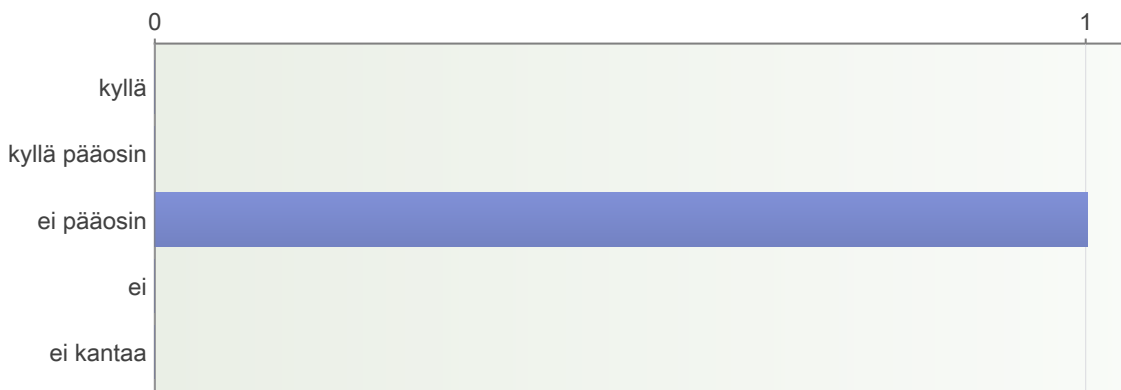

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Valtionrahoitukseen perustuva malli on esitysluonnoksessa johtanut maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen. Maakunnille tulisi turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

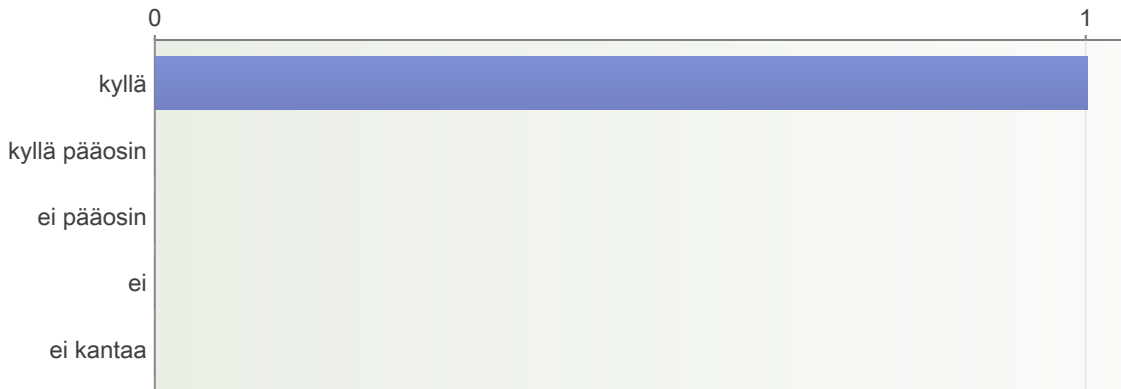

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Kunnan maakunnalle tuottamista palveluista tulee maakunnan maksaa todellisten tuotantokustannusten mukainen korvaus. Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

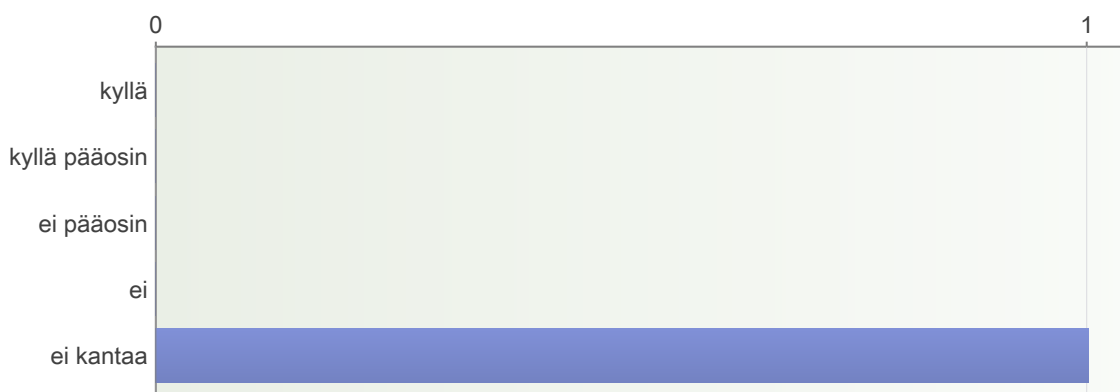
- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessit vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

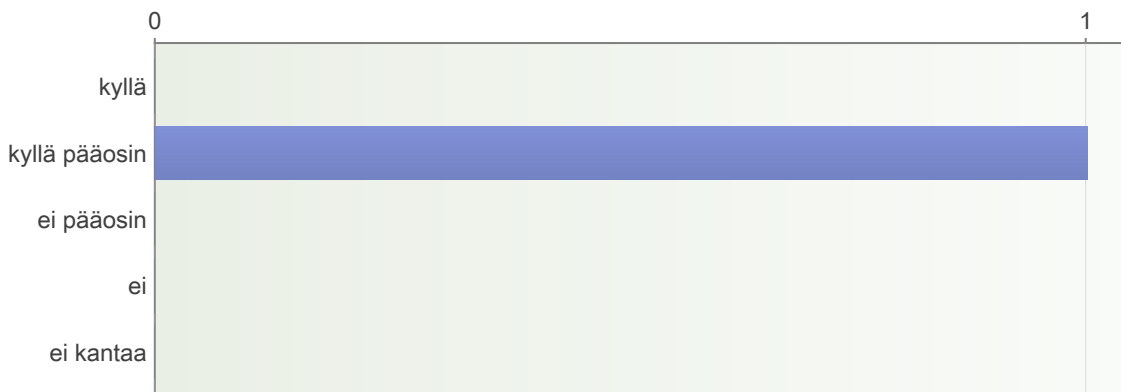

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Tässä vaiheessa kyse on kuitenkin kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Tästä syystä kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti. Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena, eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan talouden selviytymisen edellytyksistä.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtionosuusjärjestelmän tarkoitus muuttuu merkittävästi uudistuksessa. Aiemmin kuntien välisiä kustannus-, tarve- ja tulopohjan eroja tasanneen järjestelmän tärkeimmäksi tavoitteeksi uudistuksen jälkeen tulee maakuntauudistuksesta aiheutuvien kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten tasaaminen. Tältä osin valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä yksittäisillä kriteereillä ei ole uudistuksen jälkeen (ennen seuraavaa järjestelmän kokonaisuudistusta) vastaavaa merkitystä kokonaisuuteen kuin nykyjärjestelmässä.

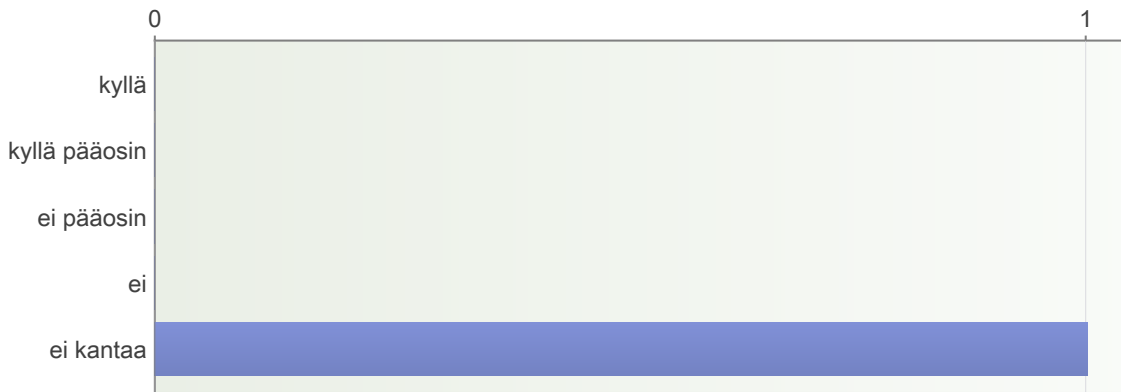
37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

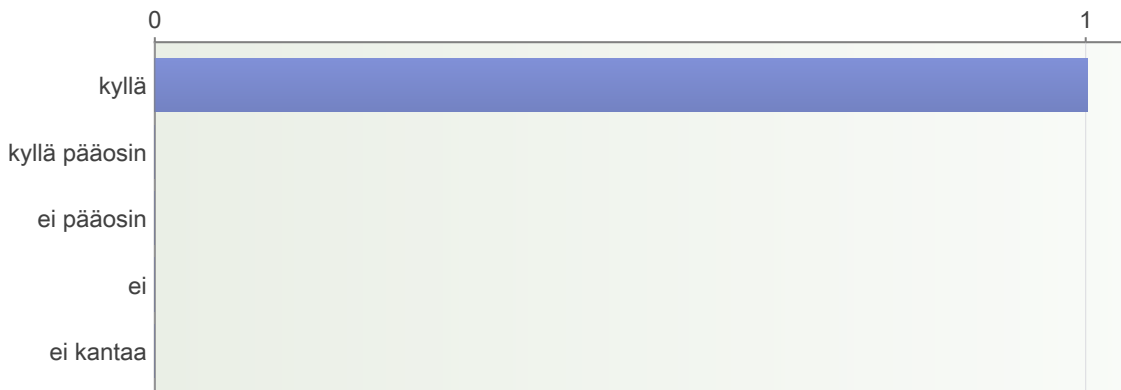
Avoimet vastaukset: ei kantaa

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

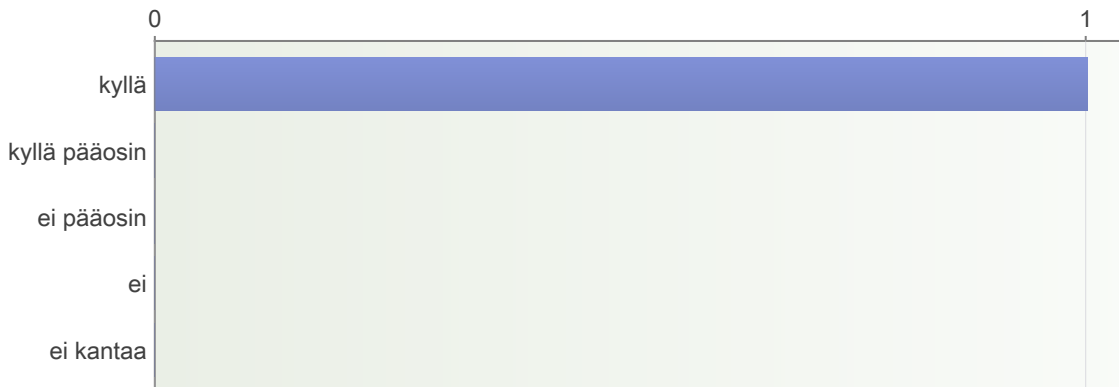

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakiesitysten mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka muuttuu koskemaan myös maakuntia. Muun muassa yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siis samana. Ehdotukset ovat kannatettavia, ainakin siirtymävaiheessa. Hallituksen 5.4.2016 linjauksen mukaan KT on jatkossa kuntien ja kuntayhtymien lisäksi myös maakuntatyönantajien edunvalvoja. Lisäksi kunta- ja maakuntakonsernin osakeyhtiöt voivat valita työnantajajärjestykseen Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n. Lakiehdotus vastaa asian valmistelua. Rovaniemen kaupunki kannattaa näitä ehdotuksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta, Kevaa. Konsernin yritykset voivat vakuuttaa Kevassa. Rovaniemen kaupunki kannattaa ehdotusta.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli valinnanvapauslainsäädännön myötä tapahtuu markkinaosuusmuutos yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden sekä maakunnallisten yhtiöiden kesken, laskee se eläkemaksutuloja välittömästi, mutta kustannuksia pitkällä viiveellä. Tämä lisää korostuspaineita valtion ja kuntien verotukseen. Tähän liittyen tulisi säätää eläkejärjestelmien välisestä tasausmaksusta, jolla vakautetaan eläkejärjestelmää ja alennetaan vähenevän eläkejärjestelmän (KuEL/Keva) korotuspainetta.

Varhemaksuja koskeva säätely tulee tässä yhteydessä muuttua. Kuntatyönantajien vastuu työkyvyttömyyseläkkeelle siirtävästä palkansaajasta tulisi olla vain kaksi vuotta liikkeen luovutuksesta eli lähtökohtaisesti 31.12.2020 saakka. Tämän jälkeen varhemaksusta vastaa se työnantaja maakuntakonsernissa, jonka palveluksessa palkansaaja on.

Lakisääteinen lisäeläketurva tulee turvata ainoastaan henkilöille, jotka siirtyvät kuntien tai kuntayhtymien palveluksesta liikkeen luovutuksessa suoraan maakuntiin tai palvelulaitoksiin. Lisäksi tämä oikeus voidaan turvata liikkeen luovutuksessa suoraan osakeyhtiömuotoisena perustettaviin palvelukeskuksiin siirtyville henkilöille. Palvelussuhteen yhtäjaksoisuusedellytyksen tulee kuitenkin täytyä.

Lisäeläketurvaa ei tule ulottaa mahdollisiin myöhempisiin liikkeen luovutuksiin. Näin ollen muihin maakuntien tai palvelulaitosten perustamiin osakeyhtiöihin siirtyvät henkilöt eivät olisi lisäeläketurvan piirissä. Nämä osakeyhtiöt toimivat suorassa kilpailutilanteessa yksityisen sektorin kanssa. Vaikka kustannus ei suoraan kohdistuisikaan osakeyhtiöille, rasittaisi se ainakin kuntia ja maakuntia. Maakunnilla ja myös kunnilla on omaa palvelutuotantoa ja tämän tuotannon tulee kustannuspohjaltaan olla mahdollisimman kilpailukykyinen yksityisen sektorin kanssa. Lisäeläketurvan ulottaminen mahdollisimman laajalle estää kilpailuneutraaliteettiperiaatteen toteutumisen.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

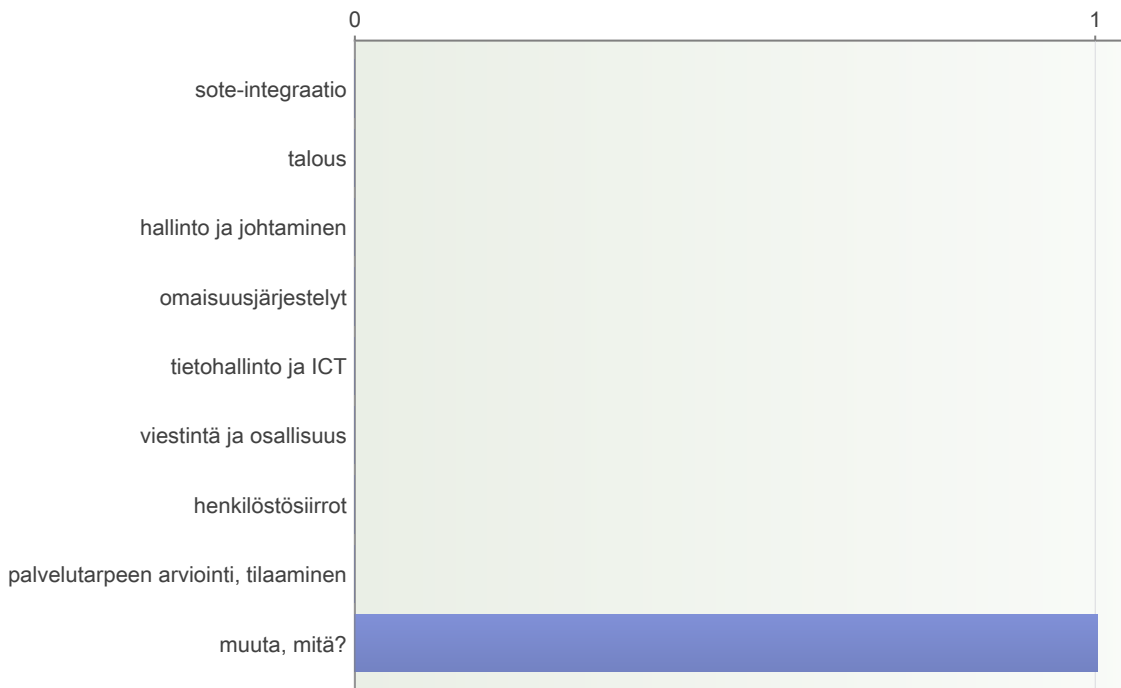
- Rovaniemelle muodostuu todennäköisesti kaksi vahvaa alueellista julkishallinnon toimijaa, Rovaniemen kaupunki ja Maakuntavirasto. Kilpailu osaavasta työvoimasta tulee muuttumaan nykyisestä merkittävästi.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Uudistuksen muutostuen tulee olla laaja-alaista ja vaikuttavaa. Käytännössä tämä tarkoittaa riittäviä resursseja sekä alueiden ja kuntien omista tarpeista lähteviä tuen muotoja. Tärkeää on tunnistaa ja reagoida alueiden erilaisuudesta ja prosessin eri vaiheista syntyneisiin erityistarpeisiin ja muutosjohtamisen haasteisiin.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Peruskuntien taloutta on esitysehdotuksessa käsitelty niukasti. Yksittäisiä peruskuntia joutuu suurten taloudellisten haasteiden eteen heikentyneen tulorahoituksen, kasvupaineiden ja investointitarpeiden vuoksi. Omavaraisuus heikkenee ja suhteellinen velkaisuus kasvaa, joissakin kunnissa voimakkaastikin.

Kehittämisen ja tutkimuksen rakenteen sisältö tulee olla selkeä ja kunkin osapuolen velvoitteet ja tehtävät kuvattuna (valtio, yhteistyöalue, maakunta, kunnat). Toivottavaa olisi, että laissa määriteltäisiin tämä kokonaisuus, sillä kuten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, myös tällä osiolla on uhkakuvana päällekkäisyydet, sekavuus ja hallitsematon laajeneminen. Nykyisinkin tutkimuksen ja kehittämisen rakenteissa ja tehtävissä on päällekkäisyyttä, mukaan lukien korkeakoulut ja osaamiskeskukset.

Hanketoiminnan kannalta on erityisesti tärkeätä, että hankerahoitukset keskitetään ja suunnataan alueen strategisten linjausten mukaisesti yhdessä sovittuihin hankkeisiin. Näin voidaan karsia pois päällekkäisiä hankkeita ja välttää turhia kustannuksia. Hankkeiden ja tutkimusrahoituksen osalta jopa koko valtakunnan alueella voisi olla vain yksi tukipalveluyksikkö verkostoituneena yhteistyöalueiden ja maakuntien kanssa. Mahdollisimman vähän byrokratiaa sisältävä, joustavan toiminnan mahdollistava verkosto, jossa maakunnan asukkaat ovat mukana kehittämässä palveluja tarvelähtöisesti.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.